

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET BULIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 32997/15)

PRESUDA

STRASBOURG

26. rujna 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Bulić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 32997/15) protiv Republike Hrvatske koji je državljanin Bosne i Hercegovine i Hrvatske g. Davorin Bulić („podnositelj zahtjeva”), koji je rođen 1964. i živi u Čitluku (Bosna i Hercegovina) i kojeg je zastupao g. M. Bulić, njegov brat, i g. H. Vukadin, odvjetnik iz Zagreba, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 30. lipnja 2015.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije o nepoštenosti upravnog postupka, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

odluku Vlade Bosne i Hercegovine da ne iskoristi svoje pravo da se umiješa u postupak (članak 36. stavak 1. Konvencije),

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 5. rujna 2023.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na upravni postupak u kojem je podnositelj zahtjeva tražio da mu se u Hrvatskoj prizna pravo na invalidsku mirovinu zbog štete koju je pretrpio tijekom vojne borbe u Bosni i Hercegovini, na temelju bilateralnog sporazuma između dviju država.

2. Podnositelj zahtjeva bio je vojnik Hrvatskog vijeća obrane u Bosni i Hercegovini. Godine 1994. granata je detonirala u njegovoj blizini dok je bio na prvoj crti borbe. Zadobio je ozljede rebara i ramena te doživio psihički šok. Na temelju ozljeda 2005. godine ostvario je status ratnog vojnog invalida u Bosni i Hercegovini te mu je priznato pravo na invalidninu u toj zemlji.

3. Godine 2006. pokrenuo je upravni postupak u Hrvatskoj tražeći da mu se prizna pravo na invalidsku mirovinu umanjenu za iznos invalidnine priznate u Bosni i Hercegovini. Pozvao se na bilateralni sporazum sklopljen 2005. između Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kojim je predviđena takva mogućnost za vojnike Hrvatskog vijeća obrane koji imaju hrvatsko državljanstvo i čija je invalidnost bila posljedica ranjavanja ili zatočeništva (dalje u tekstu: „Ugovor”).

4. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje odbio je podnositeljev zahtjev pozivajući se na interna vještačenja kojima je utvrđeno da su podnositeljevu

invalidnost uzrokovale njegova duševna bolest i „povrede”, a ne „ranjavanje”, kako je propisano Ugovorom. Dana 24. lipnja 2014. Upravni sud u Osijeku potvrdio je to rješenje.

5. Dana 11. prosinca 2014. Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao očigledno neosnovanu. Podnositelju je ta odluka dostavljena 5. siječnja 2015.

6. Podnositelj zahtjeva pred Sudom je prigovorio, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, da mu nije pružena učinkovita mogućnost osporavati vještačenja upravnog tijela upotrijebljena pri odlučivanju o osnovanosti njegova zahtjeva i da su odluke domaćih tijela bile proizvoljne i neobrazložene u odnosu na središnje pitanje predmeta.

Ocjena Suda

I. ZAHTJEV VLADE ZA BRISANJE ZAHTJEVA NA TEMELJU ČLANKA 37. STAVKA 1. KONVENCIJE

7. Nakon neuspješnog pokušaja postizanja prijateljskog rješenja Vlada je 24. travnja 2023. podnijela jednostranu izjavu u kojoj je priznala povredu članka 6. stavka 1. Konvencije, ponudila isplatu određenog novčanog iznosa podnositelju zahtjeva i pozvala Sud da predmet izbriše s liste predmeta. Podnositelj zahtjeva zatražio je od Suda da nastavi s ispitivanjem njegova predmeta tvrdeći da domaći postupak, zajedno s postupkom pred Sudom, već traje predugo.

8. Imajući u vidu kriterije za ocjenu jednostranih izjava (vidi *Tahsin Acar protiv Turske* (preliminarni prigovor) [VV], br. 26307/95, stavci 75. – 76., ECHR 2003-VI; *Gerasimov i drugi protiv Rusije*, br. 29920/05 i 10 drugih zahtjeva, stavak 130., 1. srpnja 2014.; i *Jeronovičs protiv Latvije* [VV], br. 44898/10, stavci 64. – 70., 5. srpnja 2016.), Sud smatra da interesi poštovanja ljudskih prava traže da nastavi ispitivanje predmeta.

9. Sud primjećuje da je člankom 76. stavkom 1. hrvatskog Zakona o upravnim sporovima predviđena mogućnost da podnositelji zatraže obnovu postupka isključivo na temelju presude Suda kojom je utvrđena povreda Konvencije. Čini se da ne postoji domaća sudska praksa o tome postoji li ta mogućnost i u slučaju odluke Suda o brisanju. Prema tome, postupak obnove spora, najprikladniji način ispravljanja navodne povrede u ovom predmetu, ne bi bio dostupan da Sud prihvati Vladinu jednostranu izjavu (usporedi i *Keskin protiv Nizozemske*, br. 2205/16, stavci 28. – 32., 19. siječnja 2021. s daljnjim upućivanjima; i usporedi nasuprot tome predmet *Alić protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 39158/21, 23. svibnja 2023., o novouvedenoj mogućnosti podnošenja prijedloga za obnovu kaznenog postupka na temelju odluka Suda o brisanju).

10. Zahtjev Vlade za brisanje predmeta s liste stoga se mora odbaciti.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

A. Dopuštenost

11. Ne upućujući ni na koju konkretnu osnovu za nedopuštenost, Vlada je prigovorila da se potpis na obrascu zahtjeva kojim je podnositelj zahtjeva navodno ovlastio svojeg brata g. Bulića i odvjetnika H. Vukadina da ga zastupaju pred Sudom značajno razlikuje od njegova potpisa na dokumentima iz domaćeg postupka. Podnositelj je odgovorio da je on taj koji je potpisao polje o punomoći na obrascu zahtjeva te je priložio presliku svojeg potpisa koju je ovjerio javni bilježnik.

12. Sud smatra da nema razloga sumnjati da je podnositelj zahtjeva ovlastio svojeg brata i odvjetnika da pokrenu postupak u njegovu predmetu i zastupaju ga pred Sudom. Zahtjev je stoga spojiv *ratione personae* s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) (usporedi nasuprot tome *Post protiv Nizozemske* (odl.), br. 21727/08, 20. siječnja 2009.).

13. Sud dalje utvrđuje da zahtjev nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

14. Središnje pitanje u ovom predmetu je može li se zaključak hrvatskih tijela da šteta koju je podnositelj pretrpio tijekom vojne borbe u Bosni i Hercegovini predstavlja „povredu”, a ne „ranjavanje”, kako je propisano Ugovorom između dviju zemalja da bi se priznalo pravo na invalidsku mirovinu u Hrvatskoj (vidi stavak 4. ove presude), smatrati proizvoljnim ili očigledno nerazumnim (vidi *López Ribalda i drugi protiv Španjolske* [VV], br. 1874/13 i 8567/13, stavak 149., 17. listopada 2019; *De Tommaso protiv Italije* [VV], br. 43395/09, stavak 170., 23. veljače 2017., i *Mont Blanc Trading Ltd i Antares Titanium Trading Ltd protiv Ukrajine*, br. 11161/08, stavak 81., 14. siječnja 2021.).

15. Sud primjećuje da u podnositeljevu predmetu ni domaća tijela ni vještačenja na koja su se pozivala nisu pružila obrazloženje u pogledu razlike između „povredu” i „ranjavanja” ni zašto točno šteta koju je podnositelj pretrpio spada u prvu kategoriju, a ne drugu.

16. Opravdavajući odluke domaćih tijela, Vlada je iznijela dvije tvrdnje. Kao prvo, odluke u predmetu podnositelja zahtjeva bile su u skladu sa svrhom Ugovora i dosljedne s praksom domaćih tijela o tom pitanju. Kao drugo, podnositeljevu je invalidnost u svakom slučaju uzrokovala isključivo njegova duševna bolest, što znači da nikakvo pitanje ne proizlazi iz činjenice da su vlasti razlikovale „povredu” i „ranjavanje”.

17. Sud na početku primjećuje da potonja tvrdnja Vlade nije potkrijepljena vještačenjima, prema kojima su i podnositeljeva duševna bolest i njegove povrede zadobivene u vojnoj borbi bili uzroci njegove invalidnosti (vidi stavak 4. ove presude).

18. Sud nadalje primjećuje da je hrvatskim zakonom koji je bio na snazi u to vrijeme bilo propisano da hrvatski branitelj može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu ako je njegovu invalidnost uzrokovalo ranjavanje, povreda, zatočeništvo ili bolest. Zakonom je dalje bilo propisano da će se prava pripadnika Hrvatskog vijeća obrane regulirati međunarodnim sporazumom.

19. Sud primjećuje da je Ugovorom sklopljenim 2005. između Hrvatske i Bosne i Hercegovine propisano da pripadnici Hrvatskog vijeća obrane koji imaju hrvatsko državljanstvo mogu ostvariti pravo na invalidsku mirovinu u Hrvatskoj ako je njihova invalidnost posljedica ranjavanja ili zatočeništva. U Ugovoru „ranjavanje” nije definirano.

20. Vlada je uputila na nekoliko odluka upravnih tijela i upravnih sudova koji su smatrali da „ranjavanje” u smislu Ugovora nije isto što i „povrede”, bez obzira na to je li šteta pretrpljena u vojnoj borbi. Naime, da bi se osobu smatralo „ranjenom”, morala je pretrpjeti „prodor stranog tijela u tjelesne organe i/ili šupljine s posljedičnim uništavanjem tkiva i otvorenom komunikacijom unutarnjih organa s vanjskom okolinom”. Prema tome, kontuzije, ozljede od detonacije, modrice i prijelomi kostiju ne mogu se smatrati „ranjavanjem”, već „povredama” koje nisu obuhvaćene područjem primjene Ugovora.

21. Zadaća Suda nije utvrditi je li šteta koju je podnositelj zahtjeva pretrpio tijekom vojne borbe predstavljala „ranjavanje” u smislu Ugovora u svrhu priznanja prava na invalidsku mirovinu u Hrvatskoj jer je na nacionalnim sudovima da odluče o pitanjima te prirode (vidi *Hiro Balani protiv Španjolske*, 9. prosinca 1994., stavak 28., Serija A br. 303-B).

22. S tim u vezi, Sud primjećuje da je u brojnim odlukama Ustavni sud utvrdio povredu prava podnositelja ustavne tužbe na pošteno suđenje smatrajući da tumačenje kojim se razlikuje „povrede” i „ranjavanje” kao posljedice neprijateljskog djelovanja tijekom vojnih borbi nije bilo životno pa je stoga proizvoljno, pretjerano formalističko i protivno svrsi Ugovora (vidi, primjerice, U-III-4403/2018 od 11. rujna 2019., U-III-A-2199/2020 od 10. lipnja 2020., U-III-B-4003/2020 od 1. listopada 2020., U-III-4438/2019 od 3. studenoga 2020., U-III-1920/2019 od 10. ožujka 2021. i U-III-4219/2019 od 22. travnja 2021.).

23. Sud stoga mora zaključiti da je takvo tumačenje u predmetu podnositelja zahtjeva, koji je ozlijeđen na prvoj crti borbe zbog detonacije neprijateljske granate u njegovoj blizini (vidi stavak 2. ove presude), također bilo proizvoljno.

24. Prethodna razmatranja dostatna su da Sud presudi da je u ovom predmetu došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije. Stoga Sud ne

mora ispitati je li podnositelju zahtjeva pružena učinkovita mogućnost osporavati vještačenja upravnog tijela upotrijebljena pri odlučivanju o osnovanosti njegova zahtjeva, kako to zahtijeva članak 6. Konvencije.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

25. Podnositelj zahtjeva potraživao je 5.400,00 eura (EUR) na ime naknade, a da nije jasno naznačio odnosi li se taj iznos na materijalnu ili nematerijalnu štetu. Tvrdio je da je traženi iznos pravedan jer predstavlja „iznos jednak trogodišnjoj razlici između njegove invalidnine u Bosni i Hercegovini i invalidske mirovine koju bi primao u Hrvatskoj”. Potraživao je i 5.041,00 euro na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim tijelima i pred Sudom.

26. Vlada je osporila ta potraživanja.

27. Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način ispravljanja posljedica utvrđene povrede bila obnova postupka kojemu se prigovara, što je mogućnost koja je podnositelju dostupna na temelju članka 76. stavka 1. hrvatskog Zakona o upravnim sporovima (vidi stavak 9 ove presude). Budući da bi u obnovljenom postupku podnositelj zahtjeva mogao potraživati razliku između svoje invalidnine u Bosni i Hercegovini i invalidske mirovine u Hrvatskoj, nema razloga podnositelju dosuditi bilo kakav iznos na ime potraživane naknade štete, koja je u biti samo materijalna šteta.

28. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 2.800,00 eura, koji obuhvaća troškove po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *odbacuje* zahtjev Vlade za brisanje zahtjeva s liste predmeta;
2. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti 2.800,00 EUR (dvije tisuće osamsto eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva,
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj

PRESUDA BULIĆ protiv HRVATSKE

stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja,
uvećanoj za tri postotna boda

5. odbija preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana
26. rujna 2023. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524